

Galilei objektívje

A címlapon látható törött objektív egyike a tudománytörténet legfontosabb optikáinak. A díszes elefántcsont-foglalatban megőrzött lencse ma is megtekinthető a Firenzei Tudománytörténeti Múzeumban: egyike a gyűjtemény legbecsesebb darabainak. Ez volt az az optika, amellyel Galileo Galilei 1610 elején felfedezte a Jupiter holdjait, melyeket Medici-bolygóknak, Medici-csillagoknak nevezett el mecénása, II. Cosimo iránti tiszteletből. Nem késett a fejedelem válasza: 1000 scudós fizetéssel és a Pisai Egyetem matematikai katedrájával jutalmazta a tudóst. Mindez jól mutatja, hogy Galilei nem csak okos ember volt, hanem ügyes „asztropolitikus” is. Megfigyeléseiről, amelyek megváltoztatták világmépbünket, a Meteor csillagászati évkönyv 2009-es kötetében olvashatunk, Csaba György Gábor kitűnő fordításában.

A négy évszázaddal ezelőtti eseményekre is emlékezünk 2009-ben, A Csillagászat Nemzetközi Évében. Minden Galilei egyszerű távcsöveivel kezdődött – ezért került januári számunk címlapjára ez az objektív. Idei évfolyamunkban minden korábbinál többet kívánunk foglalkozni a távcsövek világával. Mostani számunkban hosszabb cikk olvasható a tavalyi Stellafane-találkozóról, a legnagyobb múltú ilyen rendezvényről. Sorozatot indítunk, melyben a világ nagy távcsöveit mutatjuk be. Emellett természetesen amatőr-társaink távcsőépítési cikkeire, távcsőtesztelési beszámolóira is számíthatunk.

Idei terveink között szerepel egy terjedelmesebb „háromdimenziós” tematikus szám, és az év folyamán DVD-t is szeretnénk mellékelni egyik lapszámunkhoz.

A 2009-es év szinte magától kínálja a kerek évfordulókat: száz éve hunyt el Gothard Jenő, a kiváló asztrofotográfus, hatvan éve szüntették meg az MCSE-t, mely húsz évvel ezelőtt alakult újjá. Ugyancsak húsz évvel ezelőtt hunyt el a magyar amatőr csillagász mozgalom megalapítója, Kulin György, aki-

hez a Galilei-élménynél jobban talán semmi nem köthető. Otthonunk, a Polaris Csillagvizsgáló is illeszkedik az évfordulók sorába, hiszen harminc évvel ezelőtt épült fel. Tíz éve észlelhettünk teljes napfogyatkozást Magyarországon – bizonyára érdekes lesz feleleveníteni az akkori eseményeket.

A Meteor érdekes és olvasmányos tartalommal való megtöltése mellett természetesen sok más feladat is vár az MCSE-re 2009-ben. Már folynak az országos vetélkedők (Galilei, Kepler), melyeket mi is támogatunk. A csillagászat évében több asztrofotós kiállítás is tervezünk, és készülünk a 100 Óra Csillagászat elnevezésű nemzetközi akcióra, melyre április 2–5. között kerül sor. Számos szakmai találkozót is szervezünk, közülük a legnépesebb a tarjáni Meteor '09 Távcsöves Találkozó lesz augusztus 19–23. között. A jubileumi évben a rendezvény négynapos lesz, mottója: négy száz év, négy száz amatőr. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján van rá esélyünk, hogy ezt a szép létszámot elérjük!

Kerek évfordulókkal bőven el vagyunk látva, egy dolog azonban nem jut nekünk 2009-ben: igazán látványos égi jelenség! Az egyetlen valamirevaló „égi show” egy soványka, 8%-os holdfogyatkozás lesz, az év legutolsó napján. Az évszázad leghosszabb napfogyatkozása a Távols-Keletről lesz látható, nekünk egyetlen százalék se jut belőle. A szerveződő magyar napfogyatkozás-expedíció beszámolójára azonban nagyon is számíthatunk. Ugyancsak számíthatunk a csillagászat évében helyi csoportjaink és társszervezeteink közreműködésére az országos és helyi programok lebonyolításában. Munkájukat újonnan indult honlapunkkal (www.csillagaszat2009.hu) is segíteni szeretnénk.

Végezetül mi mással fejezhetné be a főszerkesztő évindító cikkét: BÚCSNÉK! Boldog Új Csillagászat Nemzetközi Évét Kívánok!

Mizser Attila